

Stuiteren, Dirk Bolier, uitgeverij gopher 2012

In *The Ambiguity of Play* noemt (en bespreekt) Brian Sutton-Smith de verschillende aspecten van speels gedrag (*play* in het Engels), zoals verbeelding, frivoliteit en zelfontdekking, elementen die we als vanzelfsprekend met spel verbinden, maar ook aspecten zoals het zoeken of bevestigen van identiteit, macht, en lotsbestemming, die eerder relateren aan existentiële onzekerheid en het vinden van onze plaats in de wereld.

Al deze aspecten komen terug in de nieuwe roman van Dirk Bolier, *Stuiteren*, en de hoofdpersoon Floris, ook regelmatig aangeduid als *de filosoof*, ondergaat dit spel en speelt met krachten die hem soms te boven gaan, zoals (evenals in de eerdere roman van Dirk Bolier, *Zwart Witte Inkt*) gokken en drank. En het is (wederom) zijn gedachten wereld, de filosofie en de wereld van wiskunde en logica, die hem (ternauwernood) op de been houdt, met de liefde als redding, *ex machina*, die zelfs aan het eind waarin het verhaal een tragische wending lijkt aan te nemen aan te nemen, als belofte wederom uitzicht biedt op een beter bestaan: ... de filosofe die met hem over zijn nieuw uit te geven boek komt praten *aaide hem over zijn voorhoofd en kuste hem op de mond*, waarna het boek eindigt met: *Floris kuste haar terug*.

Voordat het zover is neemt de schrijver ons mee in het (duistere) nachtleven van Amsterdam, waarin het leven bepaald wordt door drank en gokken, waaraan Floris, overgeleverd aan de wisselvalligheid van het gokapparaat in de Vijf Sterren (zijn stamkroeg), zich probeert te onttrekken door zich te richten op zijn studie, de logica en wiskunde en later het humanisme, met uiteindelijk een vlucht naar Rotterdam om zijn skriptie af te ronden, weg van de verleidingen van Amsterdam.

We volgen Floris in zijn worsteling met alles wat hem dwars zit, de communicatie problemen met zijn ouders, zijn hang naar gokken, zijn pogingen tot een normaal leven, zelfs met behulp van medicijnen om zijn psychische stoornissen te onderdrukken, en zijn steeds weer opkomende behoefte aan drank, ook nadat hij een relatie is aangegaan met Aisa, die hij op het werk waarmee hij na het afronden van zijn studie is begonnen heeft ontmoet.

Ondanks de fataliteit in het spel van Floris, waarin hij ogenschijnlijk heen en weer stuitert, op zoek naar zichzelf, en zich losmakend van de invloed van anderen, zoals zijn ouders, en zijn lotgenoten in de Vijf Sterren (wie kan daar nou tegenop?) zien we ook een constructief element, eigen aan elk spel, een gerichtheid op de orde van wiskunde en logica, een pogen de complexiteit van het universum te begrijpen, en hierin met Aisa een weg te zoeken, liefst samen, wat uiteindelijk door de wisselvalligheid van Floris en de hang naar alcohol niet lukt, omdat hij alleen niet de kracht heeft zich aan zijn lotsbestemming te onttrekken. We maken het mee in alle details, met voor de lezer die zich inleeft, de welhaast onbedwingbare neiging Floris te corrigeren, en te helpen zijn lot in eigen handen te nemen. Vergeefs, lijkt het.

Dirk Bolier, de auteur, heeft aan het eind van het vorige millenium, als pas afgestudeerd informatica student, voor mij gewerkt aan programmatuur voor de simulatie van complexe processen. Mijn huidige interesse gaat uit naar *serious games*, hetgeen in deze context het best te omschrijven is als de inzet van spel-elementen voor de beïnvloeding en verandering van gedrag, individueel zoals bijvoorbeeld in leren of het verbeteren van eet-gewoonten, maar ook sociaal, zoals bijvoorbeeld bij conflict-bemiddeling, of het oplossen van problemen in de samenleving.

De roman *Stuiteren* biedt een veelheid aan elementen die zich lenen voor *serious games*, zoals het omgaan met gok- en drank-verslaving, de noodzaak tot zelf-management voor het succesvol afronden van de studie filosofie, en later het essay, en zelfs biedt het een inzicht in de problemen die zich voor kunnen doen in relaties waarin de noodzaak een sociaal isolement te doorbreken zich op dringende wijze voordoet, met een bijna fatale afloop, waarin (zoals aan het begin van deze bespreking opgemerkt) de liefde weer hoop geeft.

Anton Eliëns (30/05/2013, Amsterdam)

Anton Eliëns is praktijk hoogleraar *creative technology / new media* aan de Universiteit Twente, en coordinator multimedia @ VU Amsterdam.